

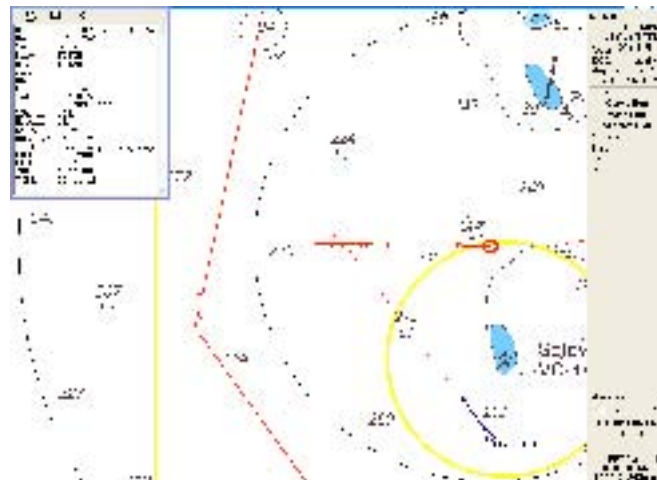
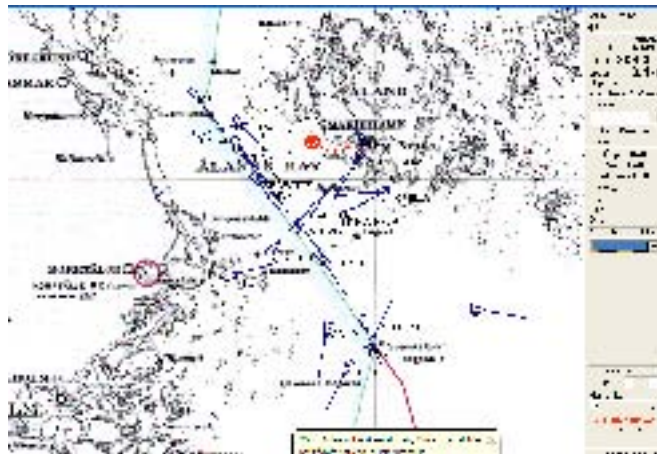
AIS i segelbåt, oumbärligt eller bara ännu en pryl

När jag började till sjöss i slutet på 50-talet så hade vi en "Svea-radar" som den mest avancerade navigationsutrustningen. Den bestod av en roterande klarsiktruta (Svea var ett av de större svenska rederierna på den tiden.) Sen gick utvecklingen snabbt. Deccan blev till god hjälp i början på 60-talet. Bestod då av ett stort tickande skåp med tillhörande display med visare som snurrade. Radarn kom att bli vardagsmat även om vissa övervintrade befälhavare såg till att ha den låst med nyckeln i sin ficka. (Minsann ingen leksak för styrmännen) Sen kom satellitnavigering i de största tankfartygen, medan vi i kylbåtarna fick använda sextanten ytterligare några år. Så kom GPS:en. Även om inte alla seglare använder den så är det väl ingen som är obekant med dess fördelar.

Och nu AIS, många förkortningar att hålla reda på, denna betyder Automatic Identification System. En uppfinning som är nästan lika betydelsefull som radarn.

Ett litet meddelande sänds på VHF-frekvens

och därmed kan alla med en mottagare få veta det mesta om fartyget, utom möjligen vad skepparen fick till middag: bl.a. namn, div ID-nummer, destination, kurs, fart, girhastighet samt djupgående, och för oss viktigast, bäring och avstånd. Det är ju många gånger nära nog omöjligt att avgöra om man kommer att hamna i en närsituation med ett större

fartyg, men med AIS:en ser man direkt om bäringen till ett fartyg ändras eller inte.

Nu är jag ju något pryltokig, så jag har dator med navigationsprogram (SeaClear, gratis på nätet) Till den har jag kopplat GPS och AIS. I extrema högttrycksituationer kan jag se fartyg på 150 NM, men mer normalt 20 – 30 NM. Förstås beroende på antennhöjd. Jag använder samma antenn till VHF:en som till AIS:en. En antenn-splitter prioriterar VHF-mottagning men passar annars AIS:en.

I SeaClear ser man snabbt om man kommer att hamna i en närsituation. Man får helt enkelt en varning på skärmen om något fartyg kommer att hamna innanför det förinställda riskområdet (se bild)

Enligt internationella överenskommelser skall alla fartyg över 300 brutton (ganska små fartyg) vara försedda med AIS-sändare.

En trevlig hemsida som använder AIS-information är www.goranpettersson.se Där kan man få en uppfattning om vilken information AIS:en kan ge. Tillsammans med radar ger AIS en mycket god säkerhet

En tidig morgon i september gick jag från Kalvholmen vid Lindalssundet mot Långholmen. Tätt tjocka och många färjor. Släppte förbi Siljas Åbofärja vid Brödstycket och hittade sedan lätt inloppet till Stegesund. Efter Tenösund mötte jag samma färja igen. Nu började också vaxholmsbåtar dyka upp på datorskärmen. Full kontroll på situationen. Så plötsligt kör Saxaren om mig ganska nära utan att synas i datorn. Trasig eller avslagen AIS, vad vet jag. Strax efter kom

en bogserbåt med pråm inifrån stan också utan AIS, den var säkert under 300 BRT. Utan radar hade det kunnat bli farliga situationer.

Vid ett annat tillfälle nere i danska farvatten i god sikt ser jag en tank på långt håll.

AIS:en berättar att det är svenska tankern Ramona med destination Tallinn. 17 knop och ingen bäringförändring. Jag seglade så högt mot vind som möjligt för att klara en boj. Att slå var inte aktuellt, då hade jag kommit i konflikt med andra båtar. Så jag ropade helt enkelt upp tankern som välvilligt lovade att gira ett par grader och låta mig klara bojen. Dom vinkade glatt då vi möttes.

En mörk, klar natt mellan Bornholm och Skåne med extremt mycket trafik, var det till god hjälp att kunna ställa in ett lite större säkerhetsområde och i god tid få veta vilka fartyg jag skulle hålla extra koll på.

Bilderna (skärmdumpar) visar dels en översiktsbild över Ålands hav och dels en möjlig närsituation. I övre vänstra hörnet ser man all info om fartyget och helt klart skulle vi mötts farligt nära om ingen gjorde något, (vilket vi gjorde) Slutsats: Är du intresserad av sjöfart, pryltokig eller mån om din säkerhet, köp en AIS. Kostar från 2400:- för den enklaste som du kopplar till datorn. Med inbyggd skärm från 4500:- Men glöm inte att titta ut ibland!

Staffan Jonsson